

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **S., a. s., T., IČO: X.**, zast. Advokátska kancelária K. a P., s. r. o., V., proti odporcovi: **C., Q.**, vo veci organizačnej zložky C. S. A., pobočka zahraničnej banky, N., IČO: X., o **nariadenie predbežného opatrenia**, vedeného na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn.: 35 Cb 201/2012, na dovolanie navrhovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 14. marca 2013, č. k.: 2 Cob 74/2013-469, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava I. rozhodol uznesením zo dňa 31. októbra 2012, č. k.: 35 Cb 201/2012-351 tak, že uložil odporcovi povinnosť zdržať sa poskytnutia akýchkoľvek plnení v prospech spoločnosti E., R. na základe záručných listín vystavených odporcom č. LGIO7109753 na sumu 14 250 221,60 USD v znení jej dodatku a č. B200498 na sumu 4 690 073,24 USD v znení jej dodatkov zabezpečujúcich porušenie povinností navrhovateľa vyplývajúcich zo zmluvy o dielo č. CTCB-O11 uzatvorenej dňa 25. júla 2007 so spoločnosťou E., R., a to až do právoplatného skončenia konania v právnej veci navrhovateľov S., a. s. a I. proti odporcovi E. vedenej pred Medinárdnou obchodnou komorou v Paríži.

Vo zvyšnej časti súd prvého stupňa návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol a navrhovateľovi nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie odporca, navrhovateľ a osoba dotknutá E., Rut 91.081.000-6 so sídlom S.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací rozhodol o odvolaniach uznesením zo dňa 14. marca 2013, č. k.: 2 Cob 74/2013-469 tak, že odvolanie odporcu odmietol, uznesenie Okresného súdu Bratislava I., č. k.: 35 Cb 201/2012-351 zo dňa 31. októbra 2012 zrušil a konanie vo veci zastavil.

Odporcovi a spoločnosti E. trovy prvostupňového ani odvolacieho konania nepriznal.

Z odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu vyplýva, že odporca vo svojom odvolaní žiadal, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa vo vyhovujúcej časti zmenil a návrh zamietol.

Odvolací súd konštatoval, že odporcovi bolo napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa doručené 09. novembra 2012, odporca podal odvolanie dňa 27. novembra 2012, pričom zákonná 15 - dňová lehota na podanie odvolania odporcovi uplynula dňom 26. novembra 2012, keďže tento deň bol pracovným dňom.

Odvolací súd preto odvolanie odporcu podľa ust. § 218 ods. 1 písm. a/ O. s. p. ako oneskorene podané odmietol.

Navrhovateľ odvolaním napadol uznesenie súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa trov konania. Žiadal priznať trovy prvostupňového a odvolacieho konania, keďže mal zato, že nebol dôvod postupovať podľa ust. § 150 O. s. p.

Odvolací súd preto preskúmal napadnuté uznesenie prvostupňového súdu v časti trov konania a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť. Ak by aj nebol dôvod na použitie ust. § 150 O. s. p. - okolnosti hodné osobitného zreteľa -, je nesporné, že navrhovateľ nebol úspešný, lebo konanie vo veci bolo zastavené pre nedostatok právomoci konať pred slovenskými súdmi.

Uznesenie súdu prvého stupňa napadla odvolaním aj osoba ním dotknutá - spoločnosť E.E.. Jeho právne postavenie odvolací súd posúdil ako postavenie dotknutého účastníka na strane odporcu v zmysle ust. § 206 ods. 1 O. s. p. s poukazom na jeho oznámenie o vstupe do konania v zmysle jeho podania z 12. novembra 2012. Predpokladom účasti dotknutého účastníka je existencia právneho záujmu na výsledku konania, t. j., že jeho právne postavenie bude výsledkom sporu ovplyvnené. Odvolací súd mal za nesporné, že výrokom súdu prvého stupňa o nariadení predbežného opatrenia, sú priamo dotknuté práva horeuvedenej spoločnosti, teda táto spoločnosť je osobou oprávnenou na podanie odvolania. Dotknutá osoba podala odvolanie včas - dňa 26. novembra 2012 - v zákonom stanovenej 15 - dňovej lehote a preto odvolací súd pristúpil k prejednaniu dôvodov jeho odvolania podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a § 214 ods. 2 O. s. p.

Odvolanie osoby dotknutej smeruje do výroku uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým bolo vyhovené v časti návrhu navrhovateľa na nariadenie predbežného opatrenia.

Súd prvého stupňa rozhodol s poukazom na znenie ust. § 74, 76 a 150 O. s. p., ako aj čl. 31 Nariadenia Rady ES č. 44/2001 Brusel I. Mal zato, že navrhovateľ osvedčil naliehavosť na vydanie predbežného opatrenia doloženými dokladmi, najmä tým, že dotknutá osoba si u odporcu uplatnila vyplatenie bankových záruk, ku ktorým sa odporca zmluvne zaviazal, a ktorý je následne oprávnený svoje plnenie regresne od navrhovateľa vymáhať.

Vo zvyšnej časti návrhu týkajúcej sa zdržania sa akýchkoľvek úkonov smerujúcich k vymáhaniu poskytnutých plnení, prvostupňový súd návrh zamietol, lebo z dokladov nevyplývalo, že k plneniu záručných listín zo strany odporcu už došlo.

Dotknutý účastník v odvolaní poukázal na podstatu sporu a odvolania. Zdôraznil, že navrhovateľ svoje zmluvné záväzky vyplývajúce zo zmluvy o dielo - stavbu uhoľnej elektrárne v Čílskej republike porušil, preto si dotknutý účastník uplatnil nároky z bankových záruk vystavených odporcom. Navrhovateľ sa už raz neúspešne pokúšal pred súdmi v Čílskej republike dosiahnuť voči odporcovi predbežný súdny zákaz vyplatenia peňažných prostriedkov. Túto skutočnosť však zamlčal a podal konajúcemu súdu skresľujúce informácie. Ďalej uviedol, že súd prvého stupňa nemal právomoc vydať uznesenie o nariadení predbežného opatrenia, lebo neboli splnené hmotnoprávne a ani procesnoprávne podmienky na jeho vydanie, rozhodnutie je arbitrálne, nedostatočné, nezrozumiteľné a nepreskúmateľné

a súd prvého stupňa odňal dotknutému účastníkovi možnosť konať pred súdom. Odvolateľ poukázal, že napadnuté uznesenie bolo vydané vo vzťahu k rozhodcovskému konaniu (konanie prebieha pred Medzinárodnou obchodnou komorou v Paríži). V takom prípade majú slovenské súdy právomoc vydať predbežné opatrenie len pred zahájením rozhodcovského konania, nie však v priebehu jeho konania. Vtedy môže vydať predbežné opatrenie len konajúci súd. Poukázal na znenie ust. § 74 O. s. p. a § 2 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. V danom prípade by išlo o postup podľa § 102 ods. 1 O. s. p., na ktorý neboli splnené podmienky. Po začatí konania môže vydať predbežné opatrenie iba konajúci súd v merite veci. Poukázal aj na nesplnenie procesných podmienok pre vydanie predbežného opatrenia súdom prvého stupňa, keďže podľa § 74 ods. 2 O. s. p. účastníkmi konania o vydanie predbežného opatrenia sú tí, ktorí by nimi boli, keby šlo o vec samú. Prvostupňový súd pochybil, keď nepostupoval podľa § 43 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. tým, že navrhovateľa nevyzval na odstránenie nedostatku návrhu, t. j. aby dotknutú osobu označil v návrhu ako odporcu v 2. rade, keďže súd je povinný postarať sa o to, aby okruh účastníkov bol úplný.

Tiež poukázal na ust. § 159 ods. 3 O. s. p. a to, že o predbežnom opatrení už bolo právoplane rozhodnuté súdom v Chile 24. októbra 2012, ktorým návrhu nebolo vyhovené. Následne uviedol aká je bežná prax týkajúca sa bankových záruk a navrhol napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zmeniť a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnuť, alternatívne zrušiť a konanie zastaviť.

Navrhovateľ sa písomne vyjadril k odvolaniu podaného dotknutou osobou, je názoru, že táto osoba nemá postavenie účastníka konania, a preto nie je oprávnená na podanie odvolania. Odvolací súd sa preto nemusí zaoberať argumentáciou dotknutej osoby. Navrhol, aby odvolací súd odvolanie osoby neoprávnenej odmietol, uznesenie prvostupňového súdu potvrdil a priznal mu trovy prvostupňového i odvolacieho konania.

Odvolací súd preto posudzoval právne postavenie spoločnosti E.E.. Poukázal na výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa, v ktorom prvostupňový súd práva uvedenej právnickej osoby v zmysle návrhu navrhovateľa obmedzuje, priamo do nich zasahuje výrokom, v ktorom uložil odporcovi povinnosť zdržať sa akýchkoľvek plnení v prospech uvedenej spoločnosti vyplývajúcich z poskytnutia bankových záruk, až do právoplatného skončenia sporu vo veci samej, účastníkom ktorého je navrhovateľ a uvedená výrokom súdu prvého stupňa dotknutá právnická osoba.

Odvolací súd preto ustálil, že ide o osobu oprávnenú na podanie odvolania v zmysle ust. § 206 O. s. p., aj keď nie je navrhovateľom označená ako účastník konania.

Za podstatnú považoval odvolací súd námietku dotknutej osoby, že vo veci rozhodol a vydal predbežné opatrenie súd, ktorý na takéto rozhodnutie nemal právomoc.

Odvolací súd poukázal na dôvodovú správu zákona o rozhodcovskom konaní - § 2 ods. 2, v ktorom je upravený vzťah konania pred rozhodcovským orgánom a konania na všeobecnom súde. Zákon hovorí, že niektorá zo zmluvných strán ako účastník konania môže podať návrh na vydanie predbežného opatrenia na všeobecný súd. Takýto návrh nebude v zmysle § 2 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. v rozpore s rozhodcovským konaním, a tým vyjadrením princípu zakotveného v čl. 9 Modelového zákona UNCITRAL, t. j. že akékoľvek predbežné opatrenie, ktoré môžu vydať súdy podľa procesných noriem, sú kompatibilné s rozhodcovskou zmluvou. Vydanie predbežného opatrenia súdom však Modelový zákon, a tiež zákon o rozhodcovskom konaní pripúšťa len pred začatím rozhodcovského konania. V opačnom prípade by totiž došlo k situácii, že po začatí rozhodcovského konania by bola daná právomoc dvoch rôznych orgánov na rozhodovanie o návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Ak by účastník konania nebol úspešný na jednom orgáne, podal by ho účastník na druhý orgán.

Súd prvého stupňa si svoju právomoc odvodil z čl. 31 Nariadenia Rady ES č. 44/2001 tzv. Brusel I. V zásade prvostupňový súd mohol vydať predbežné opatrenie, pokiaľ by aj samotné konanie vo veci samej malo prebiehať v inom štáte, avšak len v prípade, ak takéto konanie ešte nezačalo, t. j. nebol podaný návrh na začatie konania vo veci samej.

Ako vyplýva zo samotného návrhu navrhovateľa, v čase, kedy žiadal vydať predbežné opatrenie, už začalo konanie vo veci samej, ktoré prebieha pred Medzinárodným arbitrážnym súdom Medzinárodnej obchodnej komory v Paríži. V tejto súvislosti je teda jediným orgánom, ktorý má právomoc vydať predbežné opatrenie vo veci Medzinárodná obchodná komora v Paríži.

Odvolací súd preto dospel k názoru, že súd prvého stupňa nesprávne posúdil svoju právomoc konať vo veci vydania predbežného opatrenia a toto nariadiť. Preto odvolací súd

v súlade s ust. § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a konanie vo veci zastavil.

Vzhľadom na to, že súdy Slovenskej republiky nemajú v danom prípade právomoc rozhodnúť o nariadení predbežného opatrenia, odvolací súd sa ďalšími námietkami odvolateľa – dotknutej osoby nezaoberal.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, že ich dotknutej osobe - odvolateľovi nepriznal, keďže táto si ich nárok neuplatnila (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

Odporca si trovy uplatnil, tieto však nevyčíslil (§ 151 ods. 2 O. s. p.) a navyše, jeho dovolanie bolo ako oneskorene podané odmietnuté, a preto odvolací súd mu trovy konania nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie navrhovateľ, a to v rozsahu výroku, ktorým odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a konanie vo veci zastavil a to podľa § 241 ods. 2 písm. a/, písm. b/ a písm. c/ O. s. p., keďže účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, pričom konanie je postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dňa 12. novembra 2012 doručila spoločnosť E. súdu prvého stupňa „Oznámenie o vstupe do konania“, ktorým sa táto spoločnosť domáhala riadneho účasti v konaní ako odporca v 2. rade. Prvostupňový súd nerozhodol o návrhu spoločnosti, aby sa stal účastníkom konania – odporcom v 2. rade. Napriek tomuto, odvolací súd na základe odvolania horeuvedenej spoločnosti, uznesením zrušil nariadené predbežné opatrenie a konanie vo veci zastavil. Dovolateľ má zato, že v konaní o nariadení predbežného opatrenia, vo fáze odvolacieho konania došlo k vadám uvedeným v § 237 písm. e/ a písm. f/ O. s. p.

Ako prvú uviedol vadu podľa ust. § 237 písm. e/ O. s. p., t. j. že sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný. Poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn.: 4 Cdo 96/2010, z ktorého vyplýva, že Občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou, ktorej podstata spočíva v oprávnení účastníka konania disponovať procesnými

úkonmi, ktoré sú prejavmi ich vôle disponovať jednak samotným konaním, teda ovplyvňovať i jeho začatie, jednak jeho predmetom. Účelom ustanovenia § 237 písm. e/ O. s. p. je umožniť dotknutej osobe sa dovolaním brániť proti svojvoľnému prejednaniu a rozhodovaniu súdu v určitej veci bez toho, aby to vyplynulo z vôle osôb, ktorých sa to týka, t. j. bez toho, aby sa prejednanie a rozhodnutia veci účastník priamo domáhal. Rozhodnutie odvolacieho súdu zrušilo uznesenie súdu prvého stupňa, ktoré poskytovalo navrhovateľovi dočasnú ochranu, a to výlučne na základe odvolania podaného niekým, kto nikdy, ani v čase podania odvolania a rozhodovania o ňom, nebol účastníkom konania. Dovolateľ považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za zmätočné, keďže sa vo svojom odôvodnení nevysporiadal s otázkou, na základe akého ustanovenia odvolací súd považoval spoločnosť E. za osobu oprávnenú podať odvolanie, nakoľko pojem „dotknutý účastník na strane odporcu“ nepozná žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku.

Dovolateľ vadu konania v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. vidí v tom, že došlo zo strany odvolacieho súdu k nesprávnej aplikácii jednoduchého práva, keď v časti výroku napadnutého dovolaním konal na základe odvolania spoločnosti E. bez toho, aby o jej účastníctve v konaní rozhodol uznesením v súlade s ust. § 92 ods. 1 a § 216 ods. 1 O. s. p., alebo ust. § 93 ods. 3 O. s. p. Ak teda chcel odvolací súd konať so spoločnosťou ako vedľajším účastníkom konania na strane odporcu, mal uznesením rozhodnúť o prípustnosti takéhoto vstupu spoločnosti do konania na základe nesúhlasu navrhovateľa s jej vstupom do konania, čím odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom. Ďalej dovolateľ poukázal, že odvolací súd v príkrom rozpore so závermi súdu prvého stupňa použil právny predpis, ktorý pri doterajšom rozhodovaní súdu prvého stupňa nebol použitý, čím porušil ust. § 213 ods. 2 O. s. p. Navrhovateľ je názoru, že sa mu v dôsledku uvedeného nezákonného postupu odvolacieho súdu odňala možnosť realizácie jeho procesného práva, a to práva na vyznačenie právoplatnosti uznesenia súdu prvého stupňa, ktoré nebolo napadnuté odvolaním v súlade s ustanoveniami O. s. p., nakoľko odporca podal odvolanie oneskorene a spoločnosť E. nebola osobou oprávnenou na podanie odvolania, t. j. nenastali suspenzívne účinky uvedených odvolaní. Preto dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zmenil napadnuté uznesenie v napadnutej časti výroku tak, že odvolanie spoločnosti E. sa odmieta eventuálne, aby dovolací súd napadnuté uznesenie v napadnutom rozsahu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň si navrhovateľ - dovolateľ uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

K dovolaniu navrhovateľa sa písomne vyjadril odporca ,ako aj spoločnosť E.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že odvolací súd správne konštatoval, že súd prvého stupňa nemal právomoc rozhodovať o návrhu na vydanie predbežného opatrenia a predbežné opatrenie nemalo byť nikdy vydané. Pre posúdenie okruhu účastníkov v konaní o vydanie predbežného opatrenia je relevantné ustanovenie § 74 ods. 2 O. s. p., posledná veta, podľa ktorej “účastníkmi konania sú tí, ktorí by nimi boli, keby išlo o vec samu.“ Konaním vo veci samej v danom prípade je nepochybne Rozhodcovské konanie, ktorého účastníkmi súd práve spoločnosť E. a navrhovateľ. Preto spoločnosť E. mala byť účastníkom konania o vydanie predbežného opatrenia, a teda aj osobou oprávnenou na podanie odvolania proti predbežnému opatreniu. Odporca je vlastne len treťou osobou, na ktorú sa vzťahuje režim ustanovenia § 76 ods. 2 O. s. p., a preto odvolanie spoločnosti E. proti predbežnému opatreniu tak bolo podané riadnym účastníkom konania. Ďalej odporca namietol, že odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal včas t. j. 26. novembra 2012 a jediným dôvodom, prečo odporca nepodal dovolanie je skutočnosť, že odvolací súd v napadnutom uznesení rozhodol v súlade s odvolaním odporcu a odporca preto nemal dôvod napádať uznesenie odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 písm. e/ a písm. f/ O. s. p. sú navrhovateľom odôvodnené zmätočne a nezmyselne. Nie je jasné, aký návrh má navrhovateľ na mysli, keďže samotný návrh vo veci samej bol podaný na rozhodcovskom súde, v dôsledku čoho bolo zahájené Rozhodcovské konanie. Odporca má zato, že žiadne dôvody pre pripustenie dovolania v zmysle § 237 písm. e/ a písm. f/ O. s. p. dané nie sú, a dovolanie by malo byť odmietnuté. Odporca sa plne stotožňuje so závermi odvolacieho súdu až na posúdenie včasnosti podania odvolania odporcom a odvolacie konanie nie je podľa jeho názoru postihnuté žiadnou vadou, práve naopak odvolací súd svojim rozhodnutím napravil protiprávny stav, ktorý nastolil súd prvého stupňa vydaním predbežného opatrenia, a to napriek nedostatku jeho právomoci.

Preto odporca navrhol, aby dovolací súd dovolanie navrhovateľa odmietol a uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť odporcovi trovy dovolacieho konania, alternatívne aby dovolanie zamietol z dôvodu neexistencie dovolacích dôvodov a uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť odporcovi trovy dovolacieho konania.

Spoločnosť E. v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhovateľa uviedla, že odvolací súd postupoval v odvolacom konaní správne a v súlade so zákonom, keď dospel k záveru, že spoločnosť bola oprávnená na podanie odvolania. Podmienky prípustnosti dovolania podľa

ust. § 237 písm. e/ a písm. f/ O. s. p. nie sú naplnené. Ak navrhovateľ tvrdí, že v konaní nebol podaný návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, tak buď spochybňuje svoj vlastný návrh na vydanie predbežného opatrenia alebo podáva dovolanie voči samotnému zákonu, konkrétne voči ust. § 74 ods. 2 a § 206 ods. 1 O. s. p. Tieto ustanovenia zakladajú účastníctvo spoločnosti v konaní a označujú ho za osobu oprávnenú podať odvolanie. Tvrdenie navrhovateľa, že aplikácia § 206 ods. 1 O. s. p. odvolacím súdom je pre navrhovateľa natoľko prekvapivá, že spôsobuje porušenie § 213 ods. 1 O. s. p., a v dôsledku toho aj odňatie možnosti navrhovateľa konať pred súdom, považuje spoločnosť za tvrdenie, že ak si odvolací súd dovoľí dať prednosť ustanoveniam zákona pred subjektívnym želaním navrhovateľa, predstavuje to odňatie možnosti konať pred súdom. Preto spoločnosť navrhla, aby dovolací súd dovolanie navrhovateľa odmietol, alternatívne zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 240 ods. 1 O. s. p.) a má náležitosti vyžadované podľa ust. § 241 ods. 1 a ods. 2 O. s. p., skôr ako pristúpil k vecnému prejednaniu dovolania skúmal, či v predmetnej veci je daná prípustnosť dovolania.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O. s. p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolateľ dovolaním napadol uznesenie odvolacieho súdu, preto pri skúmaní prípustnosti dovolania dovolací súd nemohol jej prípustnosť skúmať podľa ust. § 238 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 O. s. p., keďže ustanovenie § 238 O. s. p. sa vzťahuje na rozsudky odvolacieho súdu.

Dovolanie je však prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu podľa ust. § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. Občiansky súdny poriadok v ust. § 239 ods. 3 ale stanovuje, že ust. § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. neplatia, ak ide o uznesenie o predbežnom opatrení.

Dovolací súd preto prípustnosť dovolania nemohol vyvodiť ani z ust. § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. vzhľadom na odsek 3 § 239 O. s. p., keďže dovolaním je napadnuté uznesenie o predbežnom opatrení.

Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodzuje z ust. § 237 písm. e/ a písm. f/ O. s. p.

Podľa ust. § 237 O. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Občiansky súdny poriadok pripúšťa podľa vyššie citovaného ust. § 237 O. s. p. možnosť napadnúť dovolaním každé rozhodnutie odvolacieho súdu bez ohľadu na povahu predmetného konania len vtedy, ak trpí niektorou vadou vymenovanou v písm. a/ až písm. g/.

K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd uvedených v ust. § 237 O. s. p. prihliada dovolací súd nielen na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti zisťuje jej existenciu bez zreteľa na to, či dovolateľ existenciu vady tvrdil alebo netvrdil.

Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal inak rozhodnúť iný orgán.

Podľa ust. § 103 O. s. p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Procesné podmienky možno charakterizovať ako podmienky (predpoklady), bez splnenia ktorých nemôže súd vo veci konať a rozhodovať vo veci samej. Ak podmienky konania nie sú splnené, musí vykonať také opatrenia na odstránenie prekážok, ktoré bránia súdu vo veci konať, a ak to nie je možné, súd konanie zastaví. Prekážky, ktoré bránia súdu vo veci konať rozlišujeme na odstraniteľné alebo neostraniteľné.

K neodstraniteľným prekážkam patria:

- nedostatok právomoci súdu (§ 7, § 8 O. s. p.),
- prekážku rozhodnutej veci - res iudicata (§ 159 ods. 3 O. s. p.)

Podľa ust. § 7 ods. 1 O. s. p., v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Navrhovateľ a spoločnosť E. uzatvorili 25. júla 2007 Zmluvu č. CTCB-O11 „Dodávka na kľúč tepelnej elektrárne na uhlie 370 MW.“ V tejto Zmluve si zmluvné strany dohodli, že všetky spory medzi zmluvnými stranami budú riešiť arbitrážou v súlade s Arbitrážnym poriadkom Medzinárodnej obchodnej komory. Navrhovateľ podal na Medzinárodnú obchodnú komoru v Paríži dňa 19. októbra 2012 žalobu vo veci samej.

Podľa ust. § 74 ods. 1 O. s. p., pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa ust. § 102 ods. 1 O. s. p., ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Návrh navrhovateľa na vydanie predbežného opatrenia došiel na súd prvého stupňa dňa 25. októbra 2012, teda po podaní žaloby žalobcom na arbitrážny súd - Medzinárodnú obchodnú komoru v Paríži. Navrhovateľ teda podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania na rozhodcovskom súde.

Preto odvolací súd postupoval správne, keď v predmetnej veci vychádzal pri skúmaní právomoci slovenských súdov rozhodovať o návrhu navrhovateľa na vydanie predbežného opatrenia zo zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a správne aplikoval ustanovenie § 2 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého rozhodcovskému konaniu neodporuje, ak účastník konania pred začatím rozhodcovského konania požaduje od súdu vydanie predbežného opatrenia a súd takéto opatrenie vydá.

Základnou podmienkou právomoci slovenských súdov rozhodnúť o predbežnom opatrení je, či už podľa zákona č. 244/2002 Z. z., ale aj Nariadenia Rady ES č. 44/2001

(Brusel I.), že konanie vo veci samej ešte v inom štáte nezačalo, t. j. že v inom štáte nebola podaná žaloba na súde alebo na rozhodcovskom orgáne.

V predmetnej veci takýto stav zistený nebol, naopak bolo zistené, čo navrhovateľ nikdy nespochybnil, že na arbitrážny súd - Medzinárodnú obchodnú komoru bola podaná žaloba vo veci samej pred podaním návrhu navrhovateľa na vydanie predbežného opatrenia. Preto od 19. októbra 2012, kedy bol podaný návrh vo veci samej na rozhodcovský orgán, stratili slovenské sudy právomoc vo veci konať, a to aj o návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Toto vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 2 ako aj § 22 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. podľa ktorého, ak sa účastníci rozhodcovského konania nedohodli inak, môže rozhodcovský súd po začatí rozhodcovského konania na žiadosť účastníka rozhodcovského konania nariadiť predbežné opatrenie, ktoré považuje za nevyhnutné s ohľadom na predmet sporu. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že aj rozhodcovský súd môže poskytnúť účastníkovi rozhodcovského konania predbežným opatrením rýchlu a primeranú ochranu.

Dovolací súd k námietke dovolateľa týkajúceho sa postavenia spoločnosti E. uvádza, že podľa ust. § 76 ods. 2 O. s. p. predbežným opatrením možno nariadiť povinnosť niekomu inému než účastníkovi len vtedy, ak to možno od neho spravodlivo žiadať. To znamená, že povinnosť tretej osobe môže byť uložená iba „popri“ povinnosti uloženej účastníkovi konania, nie však samostatne.

Z uznesenia súdu prvého stupňa vyplýva, že uložil povinnosť odporcovi zdržať sa poskytovania akýchkoľvek plnení v prospech spoločnosti E. do právoplatného skončenia konania v právnej veci navrhovateľov S., a. s. a I. proti odporcovi E. vedenej pred Medzinárodnou obchodnou komorou v Paríži. Takto nariadené predbežné opatrenie práva tretej osoby spoločnosti E. obmedzuje a priamo do nich zasahuje, keďže odporca mal povinnosť zdržať sa akýchkoľvek plnení v prospech uvedenej spoločnosti vyplývajúcich z poskytnutia bankových záruk.

Dovolací súd preto k námietke navrhovateľa neprihliadol, rovnako neprihliadol k námietke, že spoločnosť E. nebola účastníkom konania a preto nemohla podať odvolanie.

Dovolací súd je názoru, že ak je povinnosť uložená tretej osobe v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, je nesporné, a to bez zreteľa na to, či jej postavenie budeme kvalifikovať ako postavenie účastníka konania alebo zúčastnenej osoby, že môže

v konaní uplatňovať všetky procesné práva, pokiaľ sa týkajú jej povinnosti, t. j. môže podať aj odvolanie.

Tento záver podporuje aj ustanovenie § 206 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil právnym názorom odvolacieho súdu, že súd prvého stupňa nemal v predmetnej veci právomoc konať o návrhu navrhovateľa na nariadenie predbežného opatrenia po začatí konania na rozhodcovskom súde, a rozhodol správne, keď uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil, pretože nedostatok právomoci slovenských súdov konať o návrhu navrhovateľa je neodstrániteľnou prekážkou, pre ktorú nemôže konať.

Dovolací súd konštatoval, že v odvolacom konaní a ani v rozhodnutí odvolacieho súdu nedošlo k vadám uvádzaným dovolateľom, a ani k iným vadám uvedeným v ust. § 237 O. s. p., pretože jedinou relevantnou vadou v danej veci by bola vada týkajúca sa právomoci slovenských súdov. Táto zistená nebola a preto sa dovolací súd námietkami dovolateľa nezaoberal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie navrhovateľa podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol, keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa ust. § 234b ods. 5 O. s. p. v spojení s ust. § 224 ods. 1 a § 150 ods. 1 písm. c/ O. s. p., a ich náhradu účastníkom nepriznal. Dôvodom osobitného zreteľa, pre ktorý dovolací súd takto postupoval, bola skutočnosť, že konanie na odvolacom súde bolo zastavené pre nedostatok právomoci súdov Slovenskej republiky, a preto o trovách konania malo byť rozhodnuté podľa ust. § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. Odvolací súd o trovách konania rozhodol podľa ust. § 150 ods. 1 a ods. 2 O. s. p., tieto účastníkom však nepriznal, čím výsledok je rovnaký ako rozhodnutie podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. Dovolací súd ako dôvod osobitného zreteľa považoval skutočnosť, že nemôže posúdiť dôvodnosť, resp. nedôvodnosť návrhu navrhovateľa, keďže mu v tom bráni začaté konanie na rozhodcovskom súde, za týchto okolností miera úspešnosti,

resp. neúspešnosti niektorého z účastníkov konania pre spravodlivé rozhodnutie o trovách konania, je nezistiteľná a preto dovolací súd za použitia ust. § 150 O. s. p. trovy dovolacieho konania účastníkom nepriznal.

Toto uznesenie bolo prijaté dovolacím senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky hlasovaním a to pomerom 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 12. júna 2013

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Mgr. Monika Poliačiková